Nro 264.

CURRENDA I.

A. D. 1856.

L. K. 1831 z r. 1855.

Wyciąg z patentu Cesars. z 9 Sierpnia 1854, tyczącego się nowéj ustawy o postępowaniu sądowém w sprawach niespornych.

Patent wzmiankowany, który moc obowiązującą z dniem zaprowadzenia Organizacyi nowéj sądowéj otrzymał, wydrukowany znajduje się w Cz. XLVI. Oddziału I. R. 1854. **Dziennika Rządowego,** wydanéj i rozesłanéj 25 Stycznia 1855. zawiéra paragrafów 293 a stronic 160, w 20 arkuszach od strony 842 do 925. Dokładne z treścią jego obeznajmienie niniejszém zaleca się, aby w sprawach niespornych sobie, jako i drugim zaradzić zdołać. Ustawa cała dzieli się na VII. Rozdziałów, a Rozdział II. na X. Oddziałów. **Rozdział I.** zawiéra **urządzenia ogólne, II. o pertraktacyi spadków.** Tenże **Rozdział II.** rozpada się na 10 Oddziałów, z których I. mieści w sobie Urządzenia ogólne, § 20—33. II. opiéwa: O spisaniu aktu śmierci, § 34—60. III. O ogłoszeniu rozporządzenia ostatniéj woli, § 61 — 70. IV. O rozporządzeniach sądu w skutku spisania aktu śmierci i rozporządzenia ostatniéj woli, § 71 — 91. V. O inwentarzu i wyznaniu majątku uczynioném z zatwierdzeniem zamiast przysięgi, § 92 — 114. VI. O oświadczeniu się do spadku, § 115 — 132. VII. O zwołaniu wierzycieli spadku, § 133 — 136. VIII. O rozporządzeniach szczegółowych, tyczących się spadków cudzoziemców, § 137 — 144. IX. O rozporządzeniach tyczących się przedmiotów szczegółowych w ciągu trwania pertraktacyi § 145 — 148. X. O przyznaniu spadku, § 149 — 180. **Rozdział III.** O postępowaniu w sprawach opiekuńczych i kuratorskich, § 181 — 219. **Rozdział IV.** O pieczołowitości nad fidei komisami. § 220 — 256. **Rozdział V.** O adopcyi, legitimacyi i uwolnieniu z pod władzy ojcowskiej, § 257 — 266. **Rozdział VI.** O dobrowolném ocenieniu i licytacyi, § 267 — 280. **Rozdział VII.** O świadectwach sądowych w ogólności, o widymowaniu podpisów i uwierzytelnieniu dokumentów, § 281 — 293.

Wyłuszczenie poprzedniczéj osnowy dostateczną Szanownemu Duchowieństwu będzie skazówką i pobudką do częstszego przejrzenia takowéj. Lubo Patent rzeczony znajduje się w rękach Sz. Zarządzców kościołów parafialnych; jednak dla większéj ich lub innych dogodności niektóre §§ albo w całości, albo w skróceniu tutaj umieszczamy.

§. 4. st. 847. streszczony, podaje formę próźb, mianowicie że „do Sądów i Urzędów powiatowych (Bezirksämter) strony mogą wnosić takowe na piśmie, w języku używanym w sądzie, albo ustnie, alegata zaś w takim języku spisane, załączone być powinny w przekładzie wierzytelnym“.

§. 5. skrócony. „W sprawach niespornych w powszechności nikt nie jest obowiązanym przybierać adwokata,“ jeśli sądy tego nie nakażą.

§. 6. Rezolucyje sądowe w sprawach spornych mogą być także doręczone domownikom, jeźli ustawa lub sędzia inaczéj nie rozporządza. (w skróceniu)

§. 7. „Czynności nagłe Sąd nawet w niedziele i święta uskuteczniać jest obowiązanym.“

§. 10. str. 848. „Nie wzbrania się stronom w przedstawieniach i rekursach przywodzić nowe okoliczności i dowody, wolno im jest także, odpis rekursu wniesionego do piérwszej instancyi, przesłać oraz do drugiéj instancyi.“

§. 11. Przedstawienia przeciw rozporządzeniom wydanym w sprawach niespornych na-

leży podawać w przeciągu dni cztérnastu, od dnia doręczenia licząc, rekursa zaś albo w przeciągu tegoż terminu, lub téż jeżeli podaném było przedstawienie, w przeciągu dni cztérnastu od chwili doręczenia wydanéj na to rezolucyi. Według zdania swego sąd może wszelako nawet po upłynionym terminie miéć wzgląd na przedstawienia i zażalenia w tych przypadkach, w których rozporządzenie bez szkody trzeciego jeszcze zmienioném być może. W sprawach niespornych piérwsza instancya winna zatém przyjmować rekursa nawet po upływie terminów, i przekładać władzy wyższéj"

§. 34. str. 854. „Sądy powiatowe winny miéć staranie o to, żeby im natychmiast podane były do wiadomości wszelkie przypadki zgonu, które się wydarzają w ich powiecie. Na wsiach przełożeni gmin obowiązani są natychmiast uczynić sądowi relacyę o wypadku śmierci, który się wydarzy w ich gminie."

§. 35. „Krewni i domownicy zmarłego lub trzecie osoby bynajmniéj nie powinni sie dopuszczać samowolnego rozrządzenia majątkiem spadkowym."

§. 36. „Jak skoro sąd powiatowy otrzyma wiadomość o wypadku śmierci, winien nakazać spisanie aktu śmierci."

§. 56. str. 859. „Pozostałe po kapłanach lub księżach dokumenta i książki, należące do ich czynności urzędowych jako to: księgi chrztów, małżeństw i zgonów, protokóły o rzeczach kościelnych i czynnościach urzędowych duchownych, dokumenta należące do kościoła lub parafii, tudzież pisma prywatne, tyczące się spraw sumienia lnb karności, należy już przy spisaniu aktu śmierci oddzielić od majątku spadkowego, spisać takowe w osobnym wykazie, i wręczyć takowe za rewersem komisarzowi duchownemu, delegowanemu do ich odebrania. Rzeczony komisarz powinien być przybrany albo zaraz do piérwszych poszukiwań w mieszkaniu spadkodawcy, albo téż następnie powinny mu być wydane pisma o ile możności spiesznie. O wyznaczenie komisarza sądy winny w razie potrzeby wezwać Konsystorium biskupskie, a zaś co do duchownych nie katolickich, winny się o to postarać u ich przełożonych, lub wedle okoliczności u władzy politycznéj"....

§. 57. str. 860. „Szczegółowe przepisy wskazują, jak dalece w niektórych krajach koronnych przy spadkach członków duchowieństwa wyższego do spisania aktu śmierci oprócz tego przybranymi być powinni zastępcy Skarbu Państwa, lub funduszów publicznych, albotéż delegowani władz politycznych."

§. 61. „Testamenta i kodycyle, sporządzone na piśmie, powinny być otworzone i ogłoszone natychmiast, jak skoro nie zachodzi żadna wątpliwość o zgonie spadkodawcy, chociażby im brakowało jakiego przymiotu prawnego. Przedłożone być powinny przełożonemu téj władzy sądowéj, do któréj należy spisanie aktu śmierci. Jeżeli spadkodawca zostawił więcéj rozporządzeń ostatniéj woli, ogłoszone będą wszystkie, przeto nawet i takie, które się zdają być zniesionemi lub zmienionemi."

§ 62. str. 861. „Ogłoszenie ostatniéj woli odbywa się bez przyzwania stron interesowanych. Wszelako wolno im jest być obecnemi, jakkolwiek nie były przyzwane."

§. 65. „Gdy sąd poweźmie wiadomość, że spadkodawca oświadczył ustnie ostatnię wolę swoję, i jeżeli się znajduje należycie sporządzony i przez wszystkich swiadków własnoręcznie podpisany spis takowéj, wówczas należy ogłosić takowy podobnie, jak testament pismienny. Oprócz tego przypadku sąd winien z urzędu przyzwać wszystkich świadków,

wysłuchać każdego z nich zos bna tymczasem bez odebrania przysięgi (§. 123.), dopytując się o jego nazwisko i stan, o jego wiek, następnie o treść ostatniéj woli rozporządzenia, niemniéj o okoliczności, od których ważność jego zawisła, jakotéż o czas i miejsce, w którym spadkodawca oświadczył wolę swoję, i ogłosić spisany w taki sposób protokół."

§. 66. str. 862. „Jeżeli zaś strona jaka żąda, żeby świadkowie przybrani do oświadczenia rozporządzenia ustnego ostatniéj woli, stósownie do §. 586 księgi ustaw cywilnych wysłuchanymi byli pod przysięgą, sędzia bez uprzedniego postępowania prawnego winien przyzwać proszącego, świadków, i jeżeli zwłoka nie zagraża niebezpieczeństwem, także inne strony, które się już zgłosiły z prawem dziedzictwa do spadku, odebrać przysięgę od świadków, i następnie według przepisów ustawy procesowéj każdego z nich nie w przytomności innych wypytać na zapytania ogólne, dalej o oświadczeniu ostatniéj woli, i o okoliczności wyżéj (§. 65.) wspomnione, i odpowiedzi ich spisać do protokółu"....

§. 68. „Orginały dokumentów, na których spisane są rozporządzenia ostatniéj woli, powinny być ściśle zachowane w registraturze, w sposobie wskazanym w porządku czynności (Geschäftsordnung). Na żądanie należy takowe urzędnikom sądowym i stronom, którym na tém zależy, okazać w registraturze, lub w izbie sądowéj przez urzędnika registratury. Z każdego takiego dokumentu należy natychmiast po ogłoszeniu uczynić odpis wierzytelny, i załączyć do aktów pertraktacyjnych."

§. 71. str. 863. „Sąd powiatowy winien po uprzedniem rozpoznaniu, a w razie potrzeby po nakazaném dopełnieniu spisania aktu smierci, rozwiązać takowe, jeżeli jest wraz władzą spadek pertraktującą, w przeciwnym zaś razie przesłać takowe do rozwiązania władzy pertraktującéj właściwéj"....

§. 84. str. 866. „O dziedzictwach i znacznych zapisach przypadających kasom Państwa lub zakładom publicznym, gminie, kościołowi, szkole, ubogim, lub jakiemu zakładowi pobożnemu czyli téż z rozporządzenia ostatniéj woli, sąd winien natychmiast zawiadomić Namiestnika"....

§. 87. „O śmierci tych osób, które z kas publicznych, albo też z fundacyi lub z funduszów ubogich zostających pod dozorem publicznym pobiérały z jakiegobądź tytułu pensye, prowizye, płace kwiescentów, pieniądze na utrzymanie, fundusze, prebendy, jałmużny, gratyfikacye lub inne płace bieżące, należy przy załączeniu arkusza płatniczego, lub innego wykazu, jaki się znajduje, lub jeżeli taki znalezionym być nie może, przy dokładném wyrażeniu nazwiska i stanu zmarłego, rodzaju i kwoty pobiérania, zawiadomić wprost tę władzę, któréj podlega właściwa kasa, fundacya lub fundusz."

§. 90. str. 867. „Ordery, krzyże honorowe, medale i podobne oznaki odszczególnienia powinny być zwrócone, jeżeli stósownie do przepisów w téj mierze obowiązujących, nie mają pozostać i dzedzicom lub członkom familii zmarłego, albotéż nie są własnością prywatną spadkodawcy. Ordery zagraniczne należy odesłać do c. k. Ministerstwa Spraw Zewnętrznych i Domu, ordery krajowe zaś albo wprost, albotéż przez Namiestnictwo w Wiédniu do kancelaryi orderowéj. Inne odszczególnienia krajowe należy, jeżeli są wojskowe, przesłać c. k. Władzy Wojskowéj krajowéj, oprócz tego zaś do Namiestnictwa kraju koronnego, gdzie śmierć nastąpiła, do dalszego niemi rozporządzenia. Klucze szambelańskie i oznaki godności c. k. stolników należy zwrócić c. k. najwyższemu urzędowi szambelańskiemu. O każdym zgonie c. k. radców tajnych należy zawiadomić c. k. Ministerstwo Spraw Zewnętrznych i Domu."

§. 91. „Gdy umrze inwalid patentowy, żołniérz na urlopie będący, lub domokrążnik, patent lub paszport urlopowy należy przesłać do najbliższéj komendy wojskowéj, paszport zaś domokrążnika zniszczyć.“

§. 92. str. 868. Sędzia winien z Urzędu spisać inwentarz, gdy (między innémi) dziedzictwo lub część dziedzictwa przypada dla ubogich, dla fundacyi, gminy, kościoła, zakładu publicznego, lub dla Państwa.... (w skróceniu)

§. 98. str. 869. „Delegowani sądu obowiązani są przekonać się w zupełności o stanie majątku, przyspieszać ile możności ukończenie i przedłożenie inwentarza, pod ciężką odpowiedzialnością nie rozporządzać żadną miarą dowolnie przedmiotami do spadku należącemi, i nic z tego nie nabywać nawet w drodze kupna“ ...

§. 104. str. 871. „Rzeczy za obce podane, znalezione w posiadaniu spadkodawcy, należy zamieścić w inwentarzu, i znajdujące się w rękach osób trzecich“...

§. 107. str. 872. „Jeżeli spadkodawca posiadał beneficium duchowne, należy do spisania inwentarza,.... przybrać komisarza duchownego ze strony Rządu Państwa, oddzielić majątek należący do beneficyum od własnego majątku zmarłego, i każdy z nich w osobnym wykazie wyszczególnić. Przytém należy za pomocą dokumentów fundacyjnych i inwentarza beneficyum obliczyć, a w razie potrzeby ustanowić przez biegłych kwotę, jaką beneficyum ma żądać od spadku, lub zwrócić onemu. Patrona beneficyum należy wprzód zawiadomić o spisaniu inwentarza, i pozwolić mu, żeby swym kosztem przy téj czynności się stawił.“

§. 112. str. 873. „Komisarz do spisania inwentarza wyznaczony nie powinien wypłacać należytości, przypadających biegłym zaraz przy spisaniu inwentarza bez oznaczenia sądowego. Obowiązanym jest raczéj wykazać wynagrodzenie, jakiego biegli żądają, z dokładném wyszczególnieniem dni lub godzin przy ułożeniu inwentarza strawionych wraz z uwagami stron oraz wyszczególnić należące się jemu samemu koszta podróży i dyety, i prosić sądu o oznaczenie takowych.“

§. 113. „Sąd winien w rezolucyi wydanéj w skutku przedłożonego inwentarza oznaczyć także i koszta, i nakazać, aby były ściągnięte i wypłacone. Przy oznaczeniu wynagrodzenia należącego się biegłym, wzgląd mieć potrzeba na pracę ich, wiadomości, i stratę czasu potrzebną, tudzież na stan majątku spadkowego i stosunki stron“....

§ 114. „Jeżeli podaną będzie deklaracya do spadku bezwarunkowa, dziedzic winien majątek spadkowy opisać według wszystkich części swoich, podobnie jak w inwentarzu, i prawdziwość podań swoich albo sam, albo też przez pełnomocnika, szczegółowém pełnomocnictwem umocowanego, własnoręcznym podpisem w miejsce przysięgi potwierdzić. Rzeczone wyznanie majątku należy zamiast inwentarza położyć za zasadę przy pertraktacyi spadku.“

§. 116. str. 874 „Sądy powiatowe powinny w powszechności przyzwać dziedziców lub ich zastępców do sądu dla oświadczenia się do spadku“....

§. 117. „Jednakże wolno jest dziedzicowi także do sądów powiatowych podać oświadczenie swoje do spadku na piśmie“....

§. 118. str. 875. „Dla ważnych powodów można dziedzicowi pozwolić czasu do namysłu, a zatém przedłożyć mu termin wyznaczony do oświadczenia się do sqadku, lub téż odroczyć

nakazane w tym celu stawienie się w sądzie. Jednakże dłużéj jak na rok takie pozwolenie udzielonem być nie może.“

§. 145. str. 882. „Dziedzicowi lub prawnemu jego zastępcy,.... sąd winien oddać zarząd spadku i staranie się o takowy. Tenże lub kurator spadku mocen jest z przyzwoleniem sądu sprzedawać dobra i ruchomości, takowe zastawiać, wierzytelności odstępować, lub od dłużników pieniądze odbiérać.... Instancya pertraktująca, lecz według okoliczności nawet ten sąd, który spisał akt śmierci lub inwentarz, mocen jest nakazać sprzedaż, i rozporządzić, żeby przedmioty, które się zachować nie dadzą, nawet niżéj ceny szacunkowéj sprzedane być mogły. Dziedzicowi lub jego prawnemu zastępcy,.... może instancya pertraktująca jeszcze przed ukończeniem pertraktacyi pozwolić objąć prawne posiadanie szczegółowych do spadku należących kapitałów i innych rzeczy ruchomych, tudzież zezwolić na sprzedaż ich sądową lub zasądową, jeżeli tylko należytości przypadające do zapłaty od spadku, i wypełnienie ostatniéj woli pokryte są resztą spadku, lub gdy strony interesowane zezwolenie swoje udzielą.“

§. 149. str. 883. „Ażeby uzyskać przyznanie spadku, dziedzic powinien był nie tylko wykazać dostatecznie swoje prawo dziedzictwa, lecz także udowodnić: a) iż opłacił należytości, przypadające od spadku, tudzież b) iż wypełnił według okoliczności wszelkie zobowiązanie, które ustawa lub spadkodawca na niego nałożył“....

§. 157. str. 884. „W wykazie testamentowym dziedzic punkt w punkt wykazać winien, jak dalece wypełnione są rozporządzenia spadkodawcy, objęte w testamencie lub kodycylu.“

§. 159. str. 885. „Przyznanie spadku nie może nastąpić, dopóki wypłata lub zabezpieczenie zapisów, przeznaczonych dla ubogich, fundacyj, kościołów, szkół, gmin duchownych, zakładów publicznych lub na inne cele pobożne, lub do pożytku powszechnego służące, wykazaném nie będzie“....

§. 161. „Co do innych zapisów dostateczném jest udowodnić, iż legataryusze o takowych sądownie lub zasądownie uwiadomieni zostali“....

§. 164. „Jeżeli spadkodawca mianował wykonawcę testamentu, wykazy w §§. 157 161 wspomnione tenże wspólnie z dziedzicem przedłożyć winien“....

§. 165. „Ukończenie pertraktacyi spadku nie należy w powszechności odwlekać aż do działu dziedzictwa nawet wtenczas, gdy małoletni lub opiece poruczeni występują jako dziedzice“....

§. 169. str. 887. „Instrument działu oryginalny potwierdzony, powinien być zachowanym w sądzie, stronom zaś na żądanie wierzytelne odpisy wydać należy.“

§. 170. „Jeżeli w spadku udział mają tylko dziedzice wieloletni, sami swych praw bronić mogący, zależy od ich woli, czyli dział dziedzictwa uczynić zechcą sądownie lub zasądownie, przed lub po przyznaniu.“

§. 173. „Przepisy objęte w §§. 165 i n., tyczące się działu dziedzictwa i wykazu końcowego stanu czystego spadku, należy, o ile z natury swéj zastósowane być mogą, zachowywać także wtenczas, gdy w spadku jakim jako dziedzice udział mają ubodzy, fundacya, gmina, kościół, zakład publiczny, lub skarb Państwa, lub gdzie idzie o lenności, fideikomisa, lub dziedzictwa substytucyjne.“

§. 180. st. 889. „Jeżeli po nastąpioném przyznaniu spadku odkrytém zostanie ostatniéj woli

rozporządzenie, będzie takowe władzy, która przeprowadziła pertraktacyę, przedłożone, następnie przez nią ogłoszone, i w aktach zachowane. Stronom interesowanym należy także na żądanie wydać odpisy (§§. 62., 64., 68.). Nowe pertraktowanie spadku nie ma miejsca. Osoby, którym z ogłoszonego ostatniéj woli rozporządzenia prawa urość mogły, a które przy jego ogłoszeniu nie mogły być obecnemi, należy o tém zawiadomić, i wolno im jest, dochodzić praw swoich przeciw posiadaczowi spadku w zwyczajnéj drodze prawa."

§. 182. str. 890. Gdy kto uczynił śluby zakonne, których złożenie pociąga na mocy ustawy utratę wolnego zarządu majątkiem, sąd winien jest dla tego majątku, którym nie rozporządził między żyjącymi, ustanowić kuratora."

§. 189. str. 891. „Do najmów (zu Vermiethungen) za zwyczajném wypowiedzeniem, i do wydzierżawień pojedynczych części dóbr mniejszéj wagi, i na termina w kraju używane sąd może opiekunowi udzielić pozwolenia w ogólności, nie wymagając od niego przedłożenia kontraktu najmu w każdym pojedynczym przypadku. Zapisy długu i inne kontrakty na piśmie takich małoletnich, których opiekunowie nie są biegli w interesach prawnych, szczególniéj w sądach powiatowych, sędzia sam ułożyć i po wysłuchaniu opiekuna i innych stron interesowanych zatwierdzić powinien. Oprócz tego przypadku opiekun powinien przedłożyć sądowi do zatwierdzenia dokładny zarys skryptu, lub kontraktu, sąd zaś takowy ściśle rozpoznać i w razie potrzeby po wysłuchaniu stron interesowanych sprostować powinien. Po nastąpioném zatwierdzeniu zarysu należy uskutecznić wystósowanie kontraktu lub zapisu długu, oryginał zaś zachować w aktach spadkowych, jeżeli nie jest stósownym do zachowania w depozycie sądowym. Udzielone zatwierdzenie poświadczyć należy świadectwem urzędowém, wyrażoném na dokumencie oryginalnym."

§. 190. str. 892. „Do zawarcia małżeństwa małoletniemu sąd nie powinien udzielić pozwolenia, dopóki nie otrzyma zaspakajających wyjaśnień tak co do majątku i dochodów, jakotéż co do osobistych przymiotów i stósunków przyszłego małżonka, oraz nie przyzwie samegoż małoletniego, i z jego własnego oświadczenia, uczynionego w nieobecności opiekuna i przyszłego małżonka, nie poweźmie przekonania, iż zawarcie tegoż małżeństwa polega na jego wolném i dobrze rozmyślaném postanowieniu. Jeżeli małoletni zanadto jest oddalonym od miejsca sądu, można wezwać sąd bliżéj niego będący, żeby go w téj mierze wysłuchał. Dopóki kontrakty o małżeństwo nie są uporządkowane, i wszyscy w tém interesowani nie zgadzają się na warunki, które sąd dla dobra małoletniego ustanowić za potrzebne uzna, zezwolenie do zawarcia małżeństwa udzieloném być nie powinno."

§. 191. „Rezolucya, mocą któréj pozwoloném zostaje małoletniemu zawarcie małżeństwa, obejmować winna oprócz imienia i nazwiska oblubieńców, także imię i nazwisko opiekuna, lub opiekunki i spółopiekuna, i wspomnieć o zezwoleniu przez nich udzieloném, czyli téż odmówioném. Jeżeli konsens do zawarcia małżeństwa udzielonym został przez piérwszą instancyę przeciw woli opiekuna, lub jeżeli zezwolenie, odmówione w piérwszéj instancyi, udzieloném zostanie przez sąd wyższy, w rezolucyi zamieszczonym być powinien dodatek, że małżeństwo dopiéro wtedy może być zawartém, gdy prawomocność rezolucyi przez zatwierdzenie sądowe udowodnioną zostanie."....

§. 218. str. 900. „Przy wydawaniu majątku osobom wojskowym od feldfebla niżéj, bądź że takowe są w czynnej służbie, bądź na urlopie, sąd winien mieć przepis przed oczyma, iż

rzeczonym osobom bez pozwolenia komendy wojskowéj nie należy wydawać żadnéj kwoty kapitału. Jeżeli zatem takie osoby wojskowe, pomimo osiągniętéj wielkoletności nie otrzymają pozwolenia do odebrania swego majątku, sąd, jak długo ta przeszkoda trwa, winien postępować z takowym, jak z majątkiem małoletniego.“

§. **257**. str. **909**. „Przysposobienie dziecięcia (Adopcya) nastąpić może tylko na mocy umowy na piśmie uczynionéj lub sądowéj, między ojcem przysposabiającym, lub matką przysposabiającą i przysposobieńcem, lub jego prawnym obrońcą zdziałanéj. Jeżeli przysposobieniec jest małoletnim, wymaganém jest zezwolenie jego ślubnego ojca, a w braku onego zezwolenie matki, opiekuna, tudzież trybunału piérwszéj instancyi, który na mocy normy o jurysdykcyi jest właściwym. Przysposobieniec pełnoletni sam winien zezwolić na przysposobienie, i wykazać także przyzwolenie swego ojca ślubnego, jeżeli tenże jest przy życiu.“

§. **263**. str. **910**. „Rodzice dziecięcia nieślubnego mogą prosić o legitimacyę onegóż na mocy pozwolenia monarchy tylko za zezwoleniem dziecięcia, lub jeżeli jest małoletniem, za przyzwoleniem sądu opiekuńczego, który przed udzieleniem przyzwolenia opiekuna wysłuchać winien.“

§. **265**. „O postanowieniu cesarskiém sąd zawiadomi strony, i takowe ma moc obowiązującą od dnia, w którym nastąpiło; równocześnie sąd polecić winien, żeby o niém uczynioną była wzmianka w księdze urodzin.“

§. **266**. „Ojciec chcąc uwolnić dziécię z pod władzy ojcowskiej, winien jest w przypadkach, w których to uwolnienie wymaga zatwierdzenia sądu na zasadzie §. **174**. powszechnéj księgi ustaw cywilnych, podać oświadczenie swoje do sądu, pod którego sądowością zostaje. Gdy sąd uzna, iż uwolnienie z pod władzy ojcowskiéj korzystném jest dla małoletniego, i niepołączone z żadném niebezpieczeństwem nadużycia, winien jest udzielić zatwierdzenie sądowe, i wystawić małoletniemu dokument urzędowy. Od doręczenia tego dokumentu dziécię tak względnie swéj osoby, jako też względnie majątku swego zyskuje prawa pełnoletniego.“

§. **283**. str. **913**. „Potwierdzenie zgodności odpisów, sądownie lub zasądownie uczynionych zokazanemi dokumentami oryginalnemi wystawić może przeznaczony do tego urzędnik bez szczególnego pozwolenia sądu.“

§. **284**. str. **914**. „Odpis, który jako zgodny potwierdzony być ma, należy jak najstaranniéj porównywać z oryginałem. Obydwa powinny jak najdokładniéj zgadzać się z sobą nawet w pisowni, w interpunkcyach, w skróceniach, i w rodzaju znaków piśmiennych. Jeżeli w oryginale znajdują się ustępy zmienione, wykreślone, dołożone w texcie lub na brzegu, należy o tém uczynić wzmiankę w odpisie, lub w świadectwie urzędowém do niego dodaném. Jeżeli dokument jest podartym, lub co do zewnętrznéj formy swojéj oczywiście podejrzanym, należy to także wspomnieć w poświadczeniu. Poświadczenie urzędowe obejmować powinno, czyli dokument, z którego odpis jest wziętym, oryginałem, czyli tylko odpisem jest urzędowym, i jakim stęplem jest zaopatrzony; oprócz tego powinno wskazać miejsce, w którém się znajduje oryginał okazany, lub nazwisko strony, która takowy okazała, i dzień nastąpionego poświadczenia; tudzież przez urzędnika podpisaném, i pieczęcią urzędową zaopatrzoném być musi.“

§. **285**. Legalizowanie. „O potwierdzenie własnoręczności pisma lub podpisu na doku-

mencieo ryginalnym prosić należy zawsze u sądu słownie lub na piśmie. Sąd winien jest wysłuchać proszącego protokólarnie, czyli pismo lub podpis na dokumencie za swój uznaje. Jeżeli osoba wystawiającego dokument nie jest znaną urzędnikom sądowym, sąd winien jest przez przybranie dwóch zupełnie wiarygodnych świadków przekonać się z pewnością, że on jest tym, zaktórego się wydaje. Świadectwo wystawione być powinno w formie, dla innych dokumentów urzędowych przepisanéj, na samymże dokumencie, do uwierzytelnienia przedłożonym. Jeżeli sędzia nie zna mowy, w któréj dokument jest wystawionym, należy do uwierzytelnienia przybrać tłumacza, który sądowi wskaże istotną treść pisma.“

In Schulsachen.

Z. 1252. ex 1855.

Anschaffung des Schulbothen und literarischer Beitrag zu demselben.

Z. 34449. Landesregierungs-Abschrift.

„Sämmtliche Kreisbehörden des Krakauer Verwaltungs-Gebiethes wurden unter Einem aufgefordert, alle eingeschulten Gemeinden geneigt zu machen, daß sie die mit h. o. Erlaße vom 19. Juni l. J. Z. 16149 zur Verbreitung anempfohlenen Zeitschrift »der österreich. Schulbote« für ihre Schulen pränumeriren, da jede Haupt- und Trivialschule im Besitze dieses nützlichen Blattes sein soll.

Zur Erzielung eines um so günstigeren Resultates erscheint es nothwendig, daß auch die betreffenden Pfarrer auf die Gemeinden belehrend einwirken, und dieselben zur obigen Pränumerirung desto geneigter machen, in welcher Hinsicht sich das Hochwürdige bischöfliche Consistorium daher veranlaßt finden dürfte, dem unterstehenden Curat-Clerus die geeignete Weisung zu ertheilen.

Ferner wäre es wünschenswerth, daß sich auch tüchtige, erfahrene Schulmänner dieses Verwaltungsgebiethes an der fräglichen Zeitschrift mit Artikeln betheiligen, worin die Zustände des westgalizischen Volksschulwesens, die bisherigen Hinderniße des Aufschwunges desselben, oder streng didaktische oder pädagogische Gegenstände näher beleuchtet werden können.

Das hochwürdige bischöfliche Consistorirm wolle sonach die Pfarrer, Schuldistriktsaufseher und Lehrer aneifern, daß sie sich in dergleichen Artikeln versuchen, und dieselben dem Hochwürdigen bischöflichen Consistorium einschicken, von wo sie mit einer Kritik der k. k. Landesregierung vorzulegen sind, welche die Einschaltung derselben nach Umständen veranlaßen wird.“

Von der k. k. Landes-Regierung. Krakau am 21. Dezember 1855.

Dieses hochstellige Ansinnen wird sämmtlichen Herrn S. D. Aufsehern und der Wohlerwürdigen Geistlichkeit im Nachhange zu unserer Verlautbarung vom 5. Juli 1855 Zahl 458. (Cur. VII. 1855. Seite 33.) zur Beherzigung mit der Aufforderung mitgetheilt, kräftigst dahin zu wirken, daß dieser hohen Absicht entsprochen werde.

Josephus Alojsius,
Episcopus Tarnoviensis.

E Consistorio Episcopali,
Tarnoviae, die 26. Januarii 1856.
PAULUS PIKULSKI, Cancellarius.